

**UCHWAŁA Nr 213.XXXV.2017
RADY POWIATU W SIERPCU
z dnia 27 kwietnia 2017r.**

**w sprawie uchwalenia Powiatowego programu oddziaływań korekcyjno –
edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814, z późn.zm.) oraz art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Nr 87/XII/07 Rady Powiatu w Sierpcu z dnia 29 listopada 2007r. w sprawie przyjęcia Programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Jan Rzeszutarski

Bartosz

Chy

**Załącznik do
UCHWAŁY Nr 213.XXXV.2017
RADY POWIATU W SIERPCU
z dnia 27 kwietnia 2017r.**

**Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc
w rodzinie**

1. Diagnoza potrzeby realizowania Programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie powiatu sierpeckiego

Zjawisko przemocy w rodzinie jest trudne do zdiagnozowania, jednak z analizy porównawczej wyników różnych badań wynika, że ok. 25% rodzin w naszym kraju jest dotkniętych problemem przemocy. Jak wynika z doświadczeń organów zajmujących się pomocą społeczną na naszym terenie (ośrodki pomocy społecznej, Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa, kuratorzy, Policja) przemoc w rodzinie jest zjawiskiem obecnym w życiu mieszkańców powiatu sierpeckiego. Potwierdziła to diagnoza problemów społecznych przeprowadzana na potrzeby Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2013 - 2023 (Uchwała Nr 195.XXXII.2013 Rady Powiatu w Sierpcu z dnia 28 lutego 2013r.).

Występowanie przemocy w rodzinach potwierdzają statystyki Powiatowej Komendy Policji¹.

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” w okresie 01.01.2014r. - 31.12.2016r.

	2014r.	2015r.	2016r.
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” ogółem	175	174	147
w tym: liczba formularzy wszczynających procedurę	135	119	99
w tym: liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w trakcie trwającej procedury	40	55	48

Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w okresie 01.01.2014r. - 31.12.2016r.

	2014r.	2015r.	2016r.
Liczba osób ogółem	207	197	153
w tym: kobiety	162	168	136
w tym: mężczyźni	29	22	15
w tym: małoletni	16	7	2

¹informacja KPP z dnia 17.01.2017r.

Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w okresie 01.01.2014r. - 31.12.2016r.

	2014r.	2015r.	2016r.
Liczba osób ogółem	175	175	147
w tym: kobiety	12	9	8
w tym: mężczyźni	161	165	139
w tym: nieletni	2	1	0

Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu w okresie 01.01.2014r. - 31.12.2016r.

	2014r.	2015r.	2016r.
Liczba osób ogółem	129	129	112
w tym: kobiety	5	1	5
w tym: mężczyźni	124	127	107
w tym: nieletni	0	0	0

Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy w okresie 01.01.2014r. - 31.12.2016r.

Rodzaj przemocy	2014r.	2015r.	2016r.
fizyczna	123	148	119
psychiczna	175	173	140
seksualna	0	0	0
ekonomiczna	0	0	0
inny rodzaj	0	0	0

2. Założenia formalne Programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga systemowych oddziaływań, zarówno w obszarze edukacji społecznej, wspierania i ochrony ofiar przemocy, jak i oddziaływań ukierunkowanych na pracę z osobami stosującymi przemoc. Głównym celem oddziaływań, rozumianych jako dopełnienie interwencji prawno – administracyjnych wobec sprawcy, jest powstrzymanie i zakończenie przemocy w rodzinie.

Podstawą prawną do opracowania Programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie są:

– Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390),

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 (M.P. poz. 445),
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. Nr 50, poz. 259).

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390) nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, określając zakres pomocy udzielanej ofiarom oraz wskazuje środki, mające na celu oddziaływania wobec osób stosujących przemoc. Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiaty należy opracowanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, prowadzonych w formie działań psychologicznych, edukacyjnych i socjalizacyjnych, ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw, a co za tym idzie zmniejszenie ryzyka dalszego stosowania przemocy oraz zwiększenie zdolności do samokontroli agresywnych zachowań i konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Realizacja Programu jest działaniem przewidzianym w Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2013 - 2023 (Uchwała Nr 195.XXXII.2013 Rady Powiatu w Sierpcu z dnia 28 lutego 2013 r.), w celu eliminowania zjawiska przemocy w rodzinie. Dokumentami szczegółowymi do realizacji celu są: Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011 - 2020 (Uchwała Nr 96.XVI.2011 Rady Powiatu w Sierpcu z dnia 2 grudnia 2011r.), Program działań profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu sierpeckiego na lata 2016-2020 (Uchwała Nr 162.XXVI.2016 Rady Powiatu w Sierpcu z dnia 29 września 2016 roku) oraz niniejszy program.

Powiatowy program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest zgodny z Ramowym Programem Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych, opracowanym przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej (<http://www.mcps.com.pl/przemoc-akty-prawne-i-inne-dokumenty>).

Cele oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie:

- 1) powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy;
- 2) rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie;
- 3) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie;
- 4) uznanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;

- 5) zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie;
- 6) zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy;
- 7) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

3. Założenia merytoryczne

Przemoc w dużej mierze jest zachowaniem wyuczonym, którego można się oduczyć. Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne mogą zatem przyczynić się do zmiany zachowania sprawcy przemocy w rodzinie. Zawartość merytoryczna Programu korekcyjno-edukacyjnego skupia się na następujących elementach:

- edukacji – program dostarcza informacje na temat dynamiki powstawania przemocy oraz wyjaśniać procesy socjalizacyjne sprzyjające powstawaniu wzorców zachowań przemocowych,
- rozpoznawaniu i zmianie systemu przekonań i postaw osobistych – program tworzy okazje do badania osobistego systemu przekonań, postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy, promowaniu wartości i postawy alternatywnej wobec postaw przemocowych,
- pracy nad zmianami behawioralno - poznawczymi – umożliwiającej ćwiczenie i przyswajanie nowych konstruktywnych form myślenia i reagowania, opartych na szacunku i życzliwości wobec partnera.

Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców jest oparty na modelu integracyjnym, tzn. łączy wybrane elementy tradycyjnych modeli: modelu przemocy rozpatrywanej z perspektywy podejścia skoncentrowanego na rozwiązaniu, modelu przemocy rozpatrywanej z perspektywy systemu rodzinnego, modelu społeczno – kulturowego, głównie „Program z Duluth”. Integracja dotyczy następujących elementów:

- edukacji na temat kulturowo-obyczajowych zjawisk wspierających i przeciwstawiających się przemocy oraz konfrontowanie ze stereotypami promującymi przemoc,
- promocję wartości i idei wspierających godność osoby, dobro rodziny, równość płci oraz prawa kobiet i dzieci, a także odpowiedzialność za osobiste decyzje i gotowość ochrony słabszych,
- stosowania procedur behawioralno-poznawczych w celu korygowania postaw i zachowań związanych z przemocą,
- uczenia umiejętności konstruktywnej komunikacji interpersonalnej oraz samokontroli.

Realizacja modelu integracyjnego uzasadniona jest uwarunkowaniami lokalnymi i specyfiką zjawiska na terenie powiatu. Po pierwsze osoby prowadzące oddziaływania korekcyjno – edukacyjne będą osobami zatrudnianymi w ramach procedury zamówień publicznych po wykazaniu spełnienia warunków z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób

zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. Nr 50, poz. 259). Po drugie grupa uczestników jest rekrutowana każdorazowo na daną edycję. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu nie jest w stanie przewidzieć cech grupy w danym roku (czy będą uczestnikami sami mężczyźni, czy też będą uczestniczyły kobiety, wobec kogo uczestnicy stosowali/stosują przemoc, jakie są umiejętności poznawcze uczestników wykształcenie, odmienna motywacja do udziału w programie, posiadane inne problemy np. uzależnienie, przewlekła choroba, itp.).

Cechy, które Realizator może przewidzieć to:

- grupa uczestników ma charakter wolnościowy – na terenie powiatu nie ma zakładu karnego, ani aresztu,
- potrzeba zajęć grupowych i indywidualnych (choć rozkład zajęć będzie już dostosowywany do potrzeb grupy).

Realizowany w danej edycji Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych będzie zgodny z zapisami

4. Założenia organizacyjne i etapy realizacji

4.1. Etap rekrutacji

Uczestnikami programu mogą być:

- osoby samodzielnie zgłaszające się,
- osoby kierowane przez sądy, skazane za przestępstwo przeciwko rodzinie ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy, korzystające z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności,
- osoby kierowane przez organy ścigania objęte procedurą Niebieskiej Karty,
- osoby kierowane, zobowiązane przez inne organy, instytucje i organizacje,
- uczestnicy zmotywowani przez kuratorów bez formalnego obowiązku udziału w zajęciach,

Rekrutację do programu prowadzi się w oparciu o:

- działania informacyjne o programie (rozpowszechnianie informacji o możliwościach korzystania z programu, jego istocie, miejscu i sposobie realizacji itp. – ogłoszenia na stronach internetowych, broszury, ulotki,)
- współpracę z instytucjami, m.in. Sądem Rejonowym w Sierpcu, Prokuraturą, Policją, ośrodkami pomocy społecznej, interdyscyplinarne zespoły ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ww. instytucje w ramach swoich zadań typują uczestników Programu, których następnie, we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu wzywają i motywują do udziału w zajęciach.

Pierwsze zajęcia mają charakter informacyjno – rekrutacyjny.

Osoby, które w przeszłości brały udział w oddziaływaniach, jednak z różnych przyczyn przerwały uczestnictwo w Programie, można objąć oddziaływaniami w kolejnej edycji, z zachowaniem zasady, iż osoby te muszą wziąć udział w pełnym cyklu zajęć (niedopuszczalne jest zaliczenie godzin odbytych w poprzedniej edycji na poczet bieżącej).

W trakcie trwającej edycji możliwe jest włączenie do grupy kolejnych uczestników, którzy wcześniej nie uczestniczyli w oddziaływaniach, wyłącznie wg zasad wypracowanych przez grupę i trenerów prowadzących zajęcia (np. w przypadku osób, które już po rozpoczęciu edycji zostały zobowiązane przez sąd do uczestnictwa w oddziaływaniach), z zachowaniem zasady uzupełnienia i poznania treści wcześniejszych zajęć.

Osoby stosujące przemoc w rodzinie, u których zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, kieruje się w pierwszej kolejności na terapię uzależnienia.

4.2. Etap diagnozy

Diagnozę przeprowadzają trenerzy prowadzący zajęcia Programu i/lub pracownik PCPR.

Działania diagnostyczne będą prowadzone wobec każdego uczestnika programu – w formie diagnozy wstępnej, wynikiem której jest podpisanie kontraktu z uczestnikiem, a następnie diagnozy pogłębionej.

Diagnoza wstępna ma zawierać informacje istotne dla pracy korekcyjnej (wstępne rozpoznanie w ramach spotkań indywidualnych na początku realizacji programu, w celu określenia motywacji uczestnika, uzyskania informacji o jego funkcjonowaniu i sytuacji życiowej, a także o specyfice przemocy, którą stosował itp.):

- okoliczności skierowania do programu;
- określenie, czy uczestnik aktualnie stosuje przemoc;
- formy i okoliczności zachowań przemocowych;
- aktualna sytuacja rodzinna, zawodowa, prawna;
- cechy osobiste istotne dla pracy korekcyjnej.

Diagnoza pogłębiona – dokonywana w czasie trwania edycji Programu. Rekomenduje się uwzględnienie w niej następujących zagadnień:

- historia relacji, w których występuje przemoc;
- historia interwencji związanych z przemocą;
- doświadczenia związane z nadużywaniem alkoholu, narkotyków itp.;
- historia agresywnych/ przemocowych zachowań w innych sytuacjach życiowych;
- kontakty z wymiarem sprawiedliwości;
- szczegółowa charakterystyka postaw i zachowań przemocowych.

4.3. Miejsce realizacji Programu

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne będą realizowane w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu poza godzinami pracy, – w których udziela się pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy, lub inne miejsca wskazane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu, w których nie udziela się pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy.

4.4. Czas trwania edycji Programu

Liczba godzin programu będzie wynikać z potrzeb danej grupy uczestników, gwarantując realizację zakładanych celów.

Łączny czas trwania cyklu korekcyjno - edukacyjnego obejmował będzie od 60 do 120 godzin, podzielonych na sesje (ze wskazaniem godzin zegarowych lub dydaktycznych).

4.4. Liczebność grupy

Liczebność grupy, z którą rozpoczynane są oddziaływania korekcyjno-edukacyjne, musi gwarantować możliwość efektywnego zrealizowania założeń programu, a także utrzymanie ciągłości prowadzonego programu w sytuacji rezygnacji części uczestników.

4.5. Reguły uczestnictwa w programie

Przystępując do programu uczestnicy podpisują kontrakt określający zasady uczestnictwa w programie.

Kontrakt zawiera w szczególności:

- formalne wymogi systematycznej obecności na zajęciach wraz z określeniem sankcji za uchylenie się od udziału w programie,
- zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi,
- zobowiązanie do powstrzymania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychotropowych,
- obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach,
- wymóg uznania osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy w rodzinie,
- zgodę uczestnika na monitoring jego zachowań po zakończeniu uczestnictwa w Programie poprzez kontaktowanie się realizatorów z instytucjami posiadającymi z racji pełnienia właściwych dla siebie funkcji wiedzę na temat funkcjonowania uczestnika w środowisku do celów związanych z prowadzeniem monitoringu (sąd, ośrodki pomocy społecznej, policja, inne).

5. Źródła finansowania

Źródłem finansowania Programu są dotacje celowe na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

6. Zakładane rezultaty uczestników, którzy skończą Program

- 1) 100% uczestników zajęć podpisze deklaracje o powstrzymywaniu się od dalszego stosowania przemocy – rezultat mierzony liczbą deklaracji w kontrakcie ,
- 2) 99% uczestników podpisze oświadczenia o uznaniu swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy – rezultat mierzony liczbą oświadczeń w kontrakcie,
- 3) u 40% uczestników po zakończeniu zajęć zaobserwuje się powstrzymywanie od stosowania przemocy – rezultat mierzony w ramach prowadzonego monitoringu,
- 4) 75% uczestników pozna umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie – rezultat mierzony odpowiedziami w ankietach ewaluacyjnych,
- 5) 75% uczestników zdobędzie bądź poszerzy wiedzę na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie - rezultat mierzony odpowiedziami w ankietach ewaluacyjnych,
- 6) 40% uczestników nabędzie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy - rezultat mierzony odpowiedziami w ankietach ewaluacyjnych,
- 7) 90% uczestników uzyska informacje o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych - rezultat mierzony odpowiedziami w ankietach ewaluacyjnych,
- 8) 75% uczestników nabędzie umiejętności kontrolowania własnych zachowań przemocowych poprzez uzyskanie umiejętności rozpoznawania sygnałów ostrzegawczych, zapowiadających te zachowania oraz opracowanie „planu bezpieczeństwa”, zapobiegającego użyciu siły i przemocy wobec innych- rezultat mierzony odpowiedziami w ankietach ewaluacyjnych.

7. Monitoring i ewaluacja Programu

Monitorowanie efektów programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób, które zakończyły program będzie się odbywać się między innymi poprzez:

- wypełnienie przez sprawcę ankiety ewaluacyjnej - przeprowadzenie badania ankietowego wśród uczestników zakwalifikowanych do programu, dotyczącego postaw wobec przemocy, przed rozpoczęciem programu oraz po zakończeniu działań korekcyjno – edukacyjnych.
- osobisty kontakt osób prowadzących program i rejestrację zmian zachodzących w zachowaniu sprawcy dokonywaną przez sprawcę;
- informacje uzyskane od środowiska rodzinnego sprawcy, w tym od pokrzywdzonego;
- kontakt z pracownikami instytucji współpracującymi ze sprawcą po zakończeniu programu np. kuratorami sądowymi, pracownikami socjalnymi, policją.